

РОЗДІЛ 4. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»

ПРОБЛЕМИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З НАПРЯМУ «ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»

Бажан А.Г.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Одним з напрямів реалізації стратегічного курсу України на інтеграцію до європейського освітнього простору є оновлення змісту і структури вищої освіти. Вищий навчальний заклад повинен забезпечувати суспільство фахівцями високого рівня, всебічно підготовленими, здатними до творчої самореалізації [1].

Суттєві зміни у підходах суспільства до збереження та зміцнення здоров'я людини як однієї з найвищих цінностей та пріоритетного напрямку державної політики визначають потребу в підготовці фахівців у галузі знань 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» за напрямом підготовки 6.010203 «Здоров'я людини» [2].

Однією із сучасних проблем підготовка кадрів за напрямом "Здоров'я людини" в Україні є та, що здійснюється вона розрізнено, за умов неврегульованості правового поля діяльності майбутніх фахівців, часто без врахування міжнародного досвіду, а тільки на підставі суб'єктивних поглядів викладачів відповідних ВНЗ. З іншого боку, реалізація завдань професійної підготовки майбутніх фахівців за цим напрямом вимагає нових підходів до розробки змісту, форм і методів їх професійної підготовки, впровадження у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів сучасних навчальних, методичних та інформаційних технологій.

Здатність оволодівати професійними знаннями і навичками, навіть правильно мислити, діяти на рівні сучасних технологій відновлення здоров'я до оптимального рівня, виховання творчої особистості студента можливо лише за наявності відповідної навчальної програми, чіткої організації і управління, які здатні реалізувати компетентні викладачі – спеціалісти нової оздоровчої орієнтації [3]. Їм необхідно і важливо на базі традиційних підходів, поступово, застосовуючи свої знання, розробити і впровадити свої авторські методики. Вирішальною при визначенні якості навчання та успішності студента з фахової точки зору є його конкурентоспроможність.

Іншою проблемою при підготовці фахівців за напрямом «Здоров'я людини», вважаємо, є недостатній час, виділений для повного вивчення та усвідомлення матеріалів з фізіології та психофізіології людини, хоча на вивчення навчального предмету «Фізіологія людини» навчальним планом передбачено ніби то і велика кількість годин (загальна кількість годин – 180, лекції – 42 год., лабораторно-практичні заняття – 42 год., самостійна робота 96 год.). Так як збільшення кількості навчальних годин предмету «Фізіологія людини» практично неможливе, тому ми пропонуємо в навчальний план включити для вибіркового вивчення навчальну дисцип-

ліну "Фізіологія сенсорних систем та вищої нервової діяльності". В цей курс варто також внести опис розвитку та становлення цих систем, їх особливості у дітей різного віку. Необхідно звертати увагу студентів на найпоширеніші розлади, порушення та захворювання сенсорних систем дітей та їх психічної та психофізіологічної сфери, заходи профілактики та попередження таких негараздів у здоров'ї дітей. Саме такі знання та вміння допоможуть в майбутньому цим фахівцям вміти проводити попередню діагностику, своєчасно виявити такі розлади в діяльності відповідних систем дитячого організму та звернути увагу на це батьків, медичних працівників та і самих дітей для виправлення подібних порушень в стані здоров'я та їх профілактики, приймати рішення по наданню першої медичної допомоги.

Вивчення спецкурсу "Фізіологія сенсорних систем та вищої нервової діяльності" ми пропонуємо проводити в 7 семестрі, після проходження курсу «Фізіологія людини» на III курсі. Загальна кількість навчального часу складає 120 год., з них 28 год. – лекції, 28 год. – лабораторно-практичні заняття та 64 год. – самостійна робота. Підсумковий контроль – екзамен.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фізіологія сенсорних систем та вищої нервової діяльності» є об'єктивне вивчення функцій сенсорних систем людини, їх вікові особливості, матеріального субстрату психічної діяльності мозку і цих знань на вирішення практичних завдань збереження здоров'я дитини і високу працездатність людини, управління своєю поведінкою тощо.

Метою викладання навчальної дисципліни "Фізіологія сенсорних систем та вищої нервової діяльності" є формування у студентів знань, умінь і навичок для розуміння діяльності сенсорних систем людини, сукупності взаємопов'язаних нервових процесів, що відбуваються у вищих відділах центральної нервової системи і забезпечують перебіг поведінкових реакцій людини.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Фізіологія сенсорних систем та вищої нервової діяльності" є набуття студентами знань і навичок для пізнання загальних закономірностей роботи мозку та його аналізаторної функції, усвідомлення правил, за якими відбувається сприйняття, переробка, збереження та відтворення одержаної інформації, а також засвоєння закономірностей навчання та особливостей поведінки людини в цілому та в дітей різного віку.

Таким чином, вивчення вибіркової навчальної дисципліни "Фізіологія сенсорних систем та вищої нервової діяльності" допоможе поглибити та розширити знання фахівців за напрямом «Здоров'я людини», що допоможе їм у їх майбутній практичній діяльності в якості учителя основ здоров'я людини в навчальних закладах освіти та оздоровчих закладах.

Література

1. Матвійчук Т.В. Проблема творчості у професійній діяльності працівників соціальної сфери. / Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери : Тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції. – Хмельницький : ХІСТ Університету «Україна», 2013. – 180 с. – С. 29-33.
2. Навчально-методичний комплекс дисциплін фахової підготовки бакалавра за напрямом Здоров'я людини*. До 180-річчя НПУ імені М. П. Драгоманова. Кваліфікація – бакалавр – <http://uk.xlibx.com/4biologiya/13458-1->

navchalno-metodichniy-kompleks-disciplin-fahovoi-pidgotovki-bakalavra-napryamom-zdorovya-lyudini-180-richchya-npu.php

3. Овчарук І. С. Структурні конкурентоспроможності фахівця за напрямом підготовки «Здоров'я людини» / Стан та напрями удосконалення науково-методичного забезпечення підготовки фахівців напрямку «фізична реабілітація, здоров'я людини». Матеріали круглого столу. – Хмельницький, 2010. – 81 с. – С. 67-70.

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НАПРЯМКУ ПІДГОТОВКИ 6.010203 – «ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ*» ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГІГІЄНА»

Коваль А.А.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

За останні роки відбулось значне погіршення здоров'я молоді взагалі і школярів зокрема. Саме тому в сучасних умовах великого значення набуває проблема збереження та формування здоров'я молоді.

Здоров'я школярів залежить від багатьох факторів: спадковість, стан навколишнього середовища, можливості системи охорони здоров'я, але найбільш важливими є фактори, які визначають спосіб життя дитини (умови навчання, харчування, режиму праці і відпочинку, рухова активність тощо). Саме завдяки цим факторам можливе збереження здоров'я або його втрата, що напрямом залежить від вчителя, від ступеня сформованості його здоров'язбережувальної компетенції.

Формування здоров'язбережувальної компетенції студентів напрямку підготовки 6.010203 — Здоров'я людини* відбувається протягом всього навчання засобами навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом. Однею із таких дисциплін є «Гігієна».

Метою цієї дисципліни є формування у студентів знань про використання сприятливих оздоровчих факторів навколишнього середовища для зміцнення здоров'я людини, загартування організму; закладання основ здорового способу життя, профілактики захворювань, основних гігієнічних норм, вимог, рекомендацій, що забезпечують можливості профілактики захворювань, які можуть виникати в умовах шкільного навчання, в тому числі у дітей шкільного віку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: загальні питання гігієни та екології; гігієнічне значення навколишнього середовища та методи його дослідження; основні гігієнічні норми праці; закономірності росту і розвитку дитячого організму; гігієну трудового, фізичного, психофізіологічного навчання і виховання дітей і підлітків; гігієнічні рекомендації, норми та вимоги до навчально-виховного процесу у школі; методи гігієнічної оцінки устаткування та утримання навчально-виховних установ для дітей і підлітків; уміти: користуватись методами вимірювання показників мікроклімату приміщень і їх гігієнічної оцінки; володіти методиками гігієнічної оцінки важкості і напруженості праці, можливими небезпеками трудового процесу; робити гігієнічну оцінку навчально-виховного режиму дітей різних вікових груп та приміщень навчально-виховного закладу; використовувати знання про особливості вікових періодів школярів для формування оптимального педаго-